

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 16 Czerwca r. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Podług Ruskiego Inwalida z dnia 5 czerwca, w dodatku do Naywyższego rozkazu dziennego, wydanego w Wilnie dnia 25 maja, wyrażono:

Jego Cesarska Mość oświadcza zupełne Swoje zadowolenie Jenerałowi piechoty, *Rzymskiemu-Korsakowemu* imn., za czystość, ochędóztwo i przyozdobienie miasta Wilna, również i za odznaczającą się regularność dróg wielkich w gubernii wileńskiej.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiej Mości Rządzący Senat słuchali przełożenia Pana Jenerała piechoty, Ministra sprawiedliwości i kawalera, Xiążęcia Dymitra Iwanowicza Łobanowa Rostowskiego, przy którym polecił Rządzącemu Senatowi dla wiadomości i należytego w potrzebnych zdarzeniach wykonania, w kopii wyjątek z Dzienników Komitetu PP. Ministrów d. 21 lutego i 11 marca roku terażniejszego, z wyrażeniem w niey Naywyższego rozkazu, względem zatrzymywania z pensy dożywotnich, pobieranych przez wdowy po urzędnikach wojskowych i cywilnych, połowy gaży, w zdarzeniu, kiedy na zmarłych ich mężach okaże się skarbowa pretensya. W pomienionym zaś wyjątku z Dzienników Komitetu PP. Ministrów z dnia 21 lutego i 11 marca 1822 roku, napisano, co następuje: Na posiedzeniu d. 21 lutego słuchano zapiski jenerała artylleryi Hrabiego Arakczewego pod dniem 1 lutego z N. 323 (oddz. Korp. Woysk. Osad.), wciągnięney do Dziennika Komitetu pod N. 268, względem pensy dożywotnich, pobieranych przez wdowy takich urzędników, po których śmierci okaże się poszukiwanie skarbu. W oddzielnym korpusie osad wojskowych zdarza się potrzeba rozwiązania pytania: kiedy na zmarłych urzędnikach wojskowych lub cywilnych, po ich śmierci okaże się poszukiwanie skarbowe, i żadnego ich majątku, mogącego się obrócić na jego zaspokojenie nie zostanie, w takim zdarzeniu dla zastąpienia wynikłego poszukiwania, czy mogą być zatrzymywane i w jakiej części pensye, przeznaczone dla wdów tych zmarłych urzędników? Departament komissoryatski ministerium wojskowego i Expedyoya wojskowo rachunkowa Kontroli Państwa, uczyniły odezwe, iż one postanowien, podług których mogłyby w podobnych zdarzeniach być zatrzymywane pensye, nie przewidują, i przykładów na to w okregu ich wiedzy nie było. Rozważając zaś, że pensye dla wdów przeznaczone, nie innego nie są, tylko majątek przez służbę ich mężów nabyty, a następnie mogący się obrócić, na zaspokojenie skarbowego na nich poszukiwania, tak rzeczywiście, jak i wszelki inny majątek, któryby po nich pozostał w spadku; lecz obok tego uważając, ażeby przez zupełne przetrwanie pensyi dla wdów, nie pogrążyć ich w ostatnim niedostatku i bez pomocy, Jenerał artylleryi Hrabia Arakczew, sądzi: z pensy tych, kiedy na zmarłych mężach okaże się skarbowe poszukiwanie, zatrzymywać połowę, dopóki się cała pretensya nie pozyszcze; i to zdanie swoje podaje do rozwiązania Komitetu. Komitet ze swojej strony biorąc za zasadę: 1) że pensye wdowom dawane, są własnością nie mężów, ale ich samych, i przeznaczane dla nich bywają po większej części przez wzgląd na ubóstwo; i 2) że na rachunek takich poszukiwań skarbu, na zaspokojenie których nie znajdzie się po zmarłych żadnego majątku, są do-

stateczne postanowienia w przełożeniu Rządzącego Senatowi Naywyżey konfirmowanem dnia 9 października 1806 roku, i Naywyższym rozkazie d. 5 marca 1812 roku, na mocy których, względem wykreślenia takich poszukiwań z rachunku, jako już bez nadziei pozyskania, za każdym razem czyni się przedstawienie od Rządzącego Senatowi do Jego Cesarskiej Mości, rozumie: iż podług tego nie dobrzeby się wydawało dla Rządu, zdarzone na zmarłych poszukiwania, zwracać na pensye wdów po nich, tym bardziey, że podobne zdarzenia są bardzo rzadkie; którąto opinią Komitetu przedstawia Jęgo Cesarskiej Mości. A zaś jenerał artylleryi Hrabia Arakczew pozostał przy swoim przedstawieniu, gdyż podług jego zdania, nie można uważać pensyi wdów za ich własność, kiedy się one dają nie za osobiste ich dzieła, ale za służbę ich mężów. Z opinią tą zgodził się także Kontroler Państwa; a przy podpisie Dziennika z tą opinią zgodził się Prezydent Komitetu i Sankt-petersburski Wojenny Jenerał Gubernator. Na posiedzeniu dnia 11 marca oświadczone Komitetowi, iż Cesarz Jegomość Naywyżey potwierdza opinią czterech członków. Komitet postanowił: o tem do wszystkich PP. Ministrów dla wykonania, przesłać wypisy z Dziennika, również i Jenerałowi artylleryi Hrabie Arakczewemu. Rozkazali: dla powinnego wykonania tego Naywyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości, do wszystkich Rządów Gubernialnych, Władz, Wojskowej Kancelaryi wojska dońskiego i do mieysce sądowych przesłać Ukazy, również przez ukazy uwiadomić: PP. Ministrów, Wojennych Jenerałów Gubernatorów, Wojennych Gubernatorów zarządzających cywilnemi sprawami, Jenerałów Gubernatorów i Naczelników miast; a do Najswiętszego Rządzącego Synodu i do wszystkich Departamentów Rządzącego Senatowi przesłać uwiadomienia. Dnia 12 maja 1822 roku.

Wedle Ukazu Jego Cesarskiej Mości Rządzący Senat słuchali przełożenia Ministra sprawiedliwości P. Jenerała piechoty i kawalera Xiążęcia Dymitra Iwanowicza Łobanowa Rostowskiego w rzeczy następującej: Białoruski Wojenny Gubernator uwiadomił go, iż przeglądając utrzymywanych w mieście witebskim aresztantów, widział dzieci, będące przy matkach, i że te ostatnie, otrzymując ze Skarbu tylko 15 kopiejek na porę, przymuszone są tem ubogiem wyznaczeniem dzielić się ze swemi dziećmi, dla których nie się nie daje; przez co równie matki jak i dzieci nie mają dostatecznego pożywienia. Zaczem Wojenny Gubernator prosi wstawienia się P. Ministra sprawiedliwości, iżby na dzieci, których matki utrzymywane są pod strażą, a które dla wieku swego potrzebują nieodstępного dozoru matek, wydawana była przynajmniej połowa wyznaczenia na aresztantów, to jest, po 7½ kopiejek, tym bardziey, że wydatek na to byłby mały, bo zdarzenia znajdowania kobiet z dziećmi pod strażą bardzo rzadkie bywają. P. Minister sprawiedliwości, uznając tę odezwe Białoruskiego Wojennego Gubernatora za godną uwagi, znosił się w tej rzeczy ze sprawującym ministerium spraw wewnętrznych, który przedstawił do Komitetu PP. Ministrów względem uczynienia powszechnego postanowienia, iżby dla znajdujących się przy matkach w więzieniach dzieci wypłacano było wszędzie

połowa pieniędzy, na utrzymanie aresztantów ze skarbu wydających się. Komitet PP. Ministrów w dzienniku d. 3 stycznia postanowił: utwierdzić to przedstawienie; na co dnia 24 tegoż miesiąca nastąpiło Naywyższe Jego Cesarskiej Mości potwierdzenie. P. Minister sprawiedliwości o tem Naywyżey potwierdzone postanowieniu Komitetu, otrzymał uwiadomienie od P. Sprawującego Ministerium spraw wewnętrznych, i udzieliwszy Białoruskiemu Woennemu Gubernatorowi, poleca Rządzącemu Senatowi do wykonania, przydając, iż ze strony ministerium skarbu zrobione już w tej rzeczy przyzwote do wszystkich w ogólności Izb Skarbowych i Expedycy zalecenia. Rozkazali: O powinnem wykonaniu tego co jest wyrażono w przełożeniu P. Ministra sprawiedliwości Naywyżey potwierdzonego postanowienia Komitetu PP. Ministrów, do wszystkich Rządów Gubernialnych, Władz i Woyskowej Kancellaryi wojska dońskiego posłać Ukazy, również przez Ukazy dać wiedzieć miejscom urzędowym i uwiadomić PP. Ministrów, Wojskowych Jenerał Gubernatorów, Jenerał Gubernatorów, Wojskowych Gubernatorów zarządzających interesami cywilnymi i Naczelników miast; a do Nayświętszego Rządzącego Synodu, do tutejszych i moskiewskich Departamentów Rządzącego Senatu przesłać uwiadomienia. Dnia 18 maja 1822 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Wypis z protokołu sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożey Łaski,

MY ALEXANDER I.

CESARZ WSZECH ROSSYI, KRÓL POLSKI.
etc. etc. etc.

Zapatrzywszy się na pomyślne skutki dekretu z dnia 16 marca 1809 r. w zapobieżeniu zbytecznemu skupianiu się żydów w Stolicy Królestwa, a chcąc również ochronić mieszkańców innych miast, od szkodliwych przypadków, do których skupienie się żydów w małym okręgu widocznie się przyczynia.

Na przełożenie kommisyy rządowej spraw wewnętrznych i policyi; po wysłuchaniu zdań ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy, co następuje.

Artykuł 1. Od dnia 1 stycznia 1823 r. w domach, które mają jedną lub dwie izby mieszkalne, nie więcej ma się mieścić jak jedna lub dwie rodziny żydowskie, to jest: w każdej izbie mieszkalnej, jedna tylko rodzina.

Artykuł 2. Przez jedną rodzinę rozumieć się ma: mąż, żona, dzieci nieżonate, i służący. Może jednak przy takiej rodzinie mieszkać pojedynczo, oyciec lub matka, owdowiel, jeżeli ten oyciec lub matka, nie ma osobnego handlu, lub rzemiosła, i jeżeli dla wieku swego widocznie potrzebuje pomocy swych dzieci.

Artykuł 3. Nie wolno zaś żadney takiej osobie, ani handlu, ani rzemiosła osobnego sprawować, którey tylko jako dziecięciu lub jako słudze dozwolono jest przy gospodarzu mieścić się.

Art. 4. Przepierzenia lub komorki bez okien i pieców, tudzież przedziały wysokości, nie mają być uważane za oddzielne izby mieszkalne.

Art. 5. Wszystkie kontrakty najmu, mają być naprzód: na papierze stęplowym w proporcji przez prawo przepisanej; powtóre: mają oprócz przepisów zwyczajnych zamykać w sobie liczbę osób, do rodziny kontraktującej należących, z wyjątkiem niemienia pici i wieku; potrzebie: mają być corok rewizowane przez burmistrza, bezpłatnie, a treść onych, co do ilości osób, rodziną składających, i summy najmu, ma być w xięgę do tego służącą zapisana, w czem równie wynajmujący jak najmujący, są odpowiedzialni.

Art. 6. Urząd municypalny miejscowy, w każdym terminie zwykley rumacyi, przekonywać się będzie przez lustracyą o ściśle dopełnieniu powyższych przepisów; gdyby w którym domu znalazł rodzinę nad przepis mieszczącą się, zagnali ich do ustąpienia środkami exekucyi, a nawet exmitować jest moce.

Art. 7. Ponawiając przepisy uchwały Namiestnika naszego z dnia 27 maja 1817 roku w tomie III dziennika praw ogłoszone, tyczące się rewizyi domów i budynków, niebezpieczeństwem zawalenia grożących, mieć chcemy: aby odtąd dwa razy w roku, w miastach rewizya domow, zamieszkałych przez żydów, była dopełnioną, i gdyby groziły niebezpieczeństwem zawalenia się podług prawideł powyżey cytowanej uchwały Namiestnika naszego było postąpiono.

Art. 8. W miastach wojewódzkich, powiatowych i innych znaczniejszych, które przez kommisyy rządową spraw wewnętrznych i policyi wykazywać będą, stawianie budynków drewnianych, żydom zupełnie odtąd jest zabronione, a domy nie inne przez nich mają być murowane, lub w piłę stawiane, jak podług planu i abrysu przez Rząd zatwierdzonego, które dachówką powinny być pokryte, w przypadku zaś niedostatku dachówki, dach ma być zrobiony ze słomy mieszaney z gliną *Kaliczyna* zwaną.

Art. 9. Namiestnik nasz na przełożenie kommisyy rządowej spraw wewnętrznych i policyi, oznaczać będzie miasta, w których, z powodów miejscowych oraz policyjnych, uznane zostanie dogodnem wskazać i przeznaczyć oddzielną stronę miasta na zamieszkania i budynki żydowskie, tudzież warunki, w dekrete z d. 16 marca 1809 r. przepisane, do zamożności miejscowej przystosuje i zarządzi.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku praw ma być umieszczone, kommisyy rządowej spraw wewnętrznych i policyi polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 25 kwietnia 17 maja 1822 r. (podpisano) ALEXANDER.

Minister spraw wewnętrznych i policyi (podpisano) T. Mostowski.

Przez Cesarza i Króla (L. S.) minister sekretarz Stanu w zastępstwie Jenerał brygady radca Stanu, dyrektor jeneralny.

(podpisano) Stefan Hr. Grabowski.

Zgodno z oryginałem: radca sekretarz Stanu, Jenerał brygady. (podpisano) Kessecki.

Zgodno z wypisem: minister sprawiedl. M. Badeni.

W zastępstwie: Sekr. Jen. Antoni Podbielski.

A U S T R Y A.

(z Gaz. Warsz.) Wiedeń dnia 10 czerwca. Wyszło tu urządzenie, aby młode żydówki, biorąc prywatną naukę, zdawały publiczny examen z nauk dawanych w szkołach niemieckich. (Donosząca o tem gazeta berlińska przydaje zapytanie: Czy nie wypadłoby dla dobra kraju, aby wszystkie dzieci, biorące prywatną naukę, a zwłaszcza płci męskiej, w pewnym wieku zdawały publiczny examen?)

P R U S S Y.

(z Gaz. Warsz.) Berlin dniu 15 czerwca. Nie dawno przybył tu goniec gabinetowy austriacki z Wiednia.

Professor Benzerberg dowodzi w piśmie swoim, iż jeszcze w XIII wieku było powszechnym zwyczajem w Düsseldorf, że obywatele w miastach mogli się przez pojedynkę oczyścić od podeyrzenia o występki. *Fiskus* nawet podlegać musiał temu zwyczajowi.

Kilku znakomitych obywateli w Królewcu, mając na czele Marszałka ziemskiego i naczelnego prezesa *Auerswalda*, biskupa *Borowskiego*, prezesa sądu ziemiańskiego *Morgenbesser*, i prezesa Rejencyi *Baumann*, radzą ziomkom swoim, aby zamiast zdejmowania kapelusza na znak grzeczności i powitania, dotykali się go tylko ręką.

N I E M C Y.

(z Gaz. Warsz.) Od brzegów Menu dnia 4 czerwca. Dnia 25 z. m. przybył do Pasawy Xiążę *Hohenlohe* na swoim statku. Gdy wysiadł, mnóstwo ludu zebrało się przy brzegu Dunaju i na moście. Wspomniony Xiążę dał zaraz ludowi błogosławieństwo w kościele katedralnym, i tłum nigdy

go nie odstępował. Otoczył nawet dom zajezdny, w którym stał.

Niejaki *David Bourgeois* w Szwajcaryi zapisał 12,000 fr. tak, aby zatmieniac prowizye na kapitał, urosła ztąd summa 5 milionów. Poczem dla 4ch gmin przeznaczył po 500,000 fr. a resztę na ubogich w kantonie wódzkim. Potrzeba na to lat 90.

Znaydują się w Lipsku grecki Xiażę *Kantakuzeno* i znany pólkownik *Zenowicz*.

W krótkim przeciągu czasu umarło w kraju wirtemburskim 155 ludzi, którzy się otruli jedząc kiełbasy i pudyny ze starej krwi.

Dnia 23 maja obchodzono w *Hannowerze*, we wszystkich kościołach, rocznicę bitwy pod *Waterloo*.

FRANCYA.

(z *Kor. Warsz.*) *Paryz dnia 6 czerwca*. Przybycie generała *Jakob* spodziewać nam się każe, że będziemy mieli urzędową wiadomość o wypadkach w *Samana*, i stosunków z wyspą *St. Domingo*.

Mówią znowu o przygotowaniach do koronacji królewskiej.

Nawiększa część wojska przeznaczonego na granicę Hiszpanii przechodzi przez *Lugdun*. Piszą z *Valence*, że nigdy tak wielkiego przechodu wojska nie widziano.

W *Dzienniku* wychodzącym w *Tuluzy* zrobił duchowni hiszpański oświadczenie, że nigdy nie żądali od stanów, aby im wolno było powrócić do kraju, owszem protestują się przeciwko instytucyom teraz w ich oyczyźnie istniejącym, i wolą na obcej ziemi pomierać z głodu, jak kiedykolwiek uznać Rząd, który nazywają przymuszonym.

Odkryto tu, że hubka jest wielkim środkiem do wstrzymania płynu elektrycznego.

HISZPANJA.

Pampeluna dnia 25 maja. Dowiadujemy się tu przez nadzwyczajnego gońca, że 15 t. m. Król wydał dekret nakazujący, aby 30 tysięcy wojska, podzielonego na trzy korpusy jak najszybciej wyruszyło na granicę *Arragonii* i *Katalonii*, a to pod dowództwem generałów *Ballasteros*, *Margrabiego Azari*, i *Esposa Miny*. Każda dywizya składać się będzie z 10 tysięcy; to jest mieć będzie pięć batalionów piechoty liniowej, cztery piechoty lekkiej, cztery szwadrony jazdy i kompanij artylleryi konnej. Każdy z dowódców ma nadto prawo użyć w swoim okręgu wszystkich oficyalistów celnych.

ANGLIA.

Londyn, dnia 31 maja. Rząd brazylijski, po dług odebranych u nas wiadomości, wcielił do swego królestwa, dosyć już obszernego, część prowincyi *Rio de la Plata*, położoney na wschód rzeki tegoż nazwiska, a znanej pod imieniem *Banda Oriental*, w której *Monte Video* jest stolicą. Czyn ten niesprawiedliwości i dumy, niemający w sobie nawet cienia przyczyny, dowodzi, czego się potrzeba spodziewać po rewolucjonistach *Rio Janeiro*, którzy pod imieniem Xiecia Rejenta, będącego w ich opiece, rządzą Brazylią. Prowincya zabrana należała do rządu w *Buenos-Ayres*, co dowodzi, że rząd ten musi być bardzo słaby, skoro sobie pozwala nayszybciej zabierać prowincye nieprzyjacielowi, który bardzo mało ma wojska.

Brazylianie pochlebiali sobie, że Portugalia nie odważy się sprzeciwić środkom do uformowania rządu niepodległego, ponieważ następca tronu jest pomiędzy nimi, i podpisuje wszystkie papiery; lecz niektóre osoby rozumieją, że Xiażę ten wiedziony jest roztropną i głęboką polityką, która go dla tego powodowała zostać w Brazylii, aby zwolna ułagodzić postęp rewolucyi.

(z *Kor. Warsz.*) *Dnia 4 czerwca*. Król wyjechał na ośm dni do *Windsor*. Pogłoska o zaszłobieniu przez Króla Królowney duńskiej utrzymuje się. Wszystkie nieministeryalne dzienniki głoszą o tem, ministeryalne zaś nie zaprzeczają temu. *Gazeta poranna* pisze o wiadomości tej, jako będącej przedmiotem powszechnych rozmów. Dostrzegacz dodaje, iż w terazniejszych okolicznościach zaślubienie to, bardzo byłoby ważnem. *Kuryer* zupełne zachowuje w tej mierze milczenie.

TURCYA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Stambul dnia 14 maja*. Słychać, iż jeszcze przed zaczęciem świąt *Ramadanu* (22 maja) mianowani będą nowi *Hospodarowie* *Multan* i *Wołoszczyzny* z pomiędzy bawiających tu *Bojarów*. Zniszczenie wyspy *Scio* przywiedzie kupców greckich do nędzy. Kapitan *Basza* ma płynąć do *Samos*, a zatem pogłoska o pobiciu floty jego przez Greków, jest zupełnie bezzasadna.

Tuteysi żołnierze morsey oburzyli się w tych dniach na polubienca *W. Sultana*, *Haleb Effendego*. Szczęściem uratował swe życie, o dalszych skutkach powstania jeszcze nic nie wiemy. Żołnierze oskarżają go o skłonienie *W. Sultana* do wyprowadzenia wojsk z *Multan* i *Wołoszczyzny*, oraz do przyjęcia punktów pokoju.

Smyrna dnia 19 kwietnia. Dziś jak słychać, mieli *Samiooci* w zatoce *Mykale* wylądować, w celu zrobienia dywersyi *Chiotom*.

Donoszą z *Tryestu* dnia 18 maja. Podług doniesień przybywających okrętów, nie widać ani jednego greckiego statku na otwartym morzu. Na trzech okrętach tureckich spotkano tylko 600 dzieci i 890 kobiet, wiezionych jako niewolników do *Azyi*.

MULTANY I WOŁOSZCZYNA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Bukarest dnia 18 maja*. W przeszły poniedziałek wyszedł ztąd ostatni oddział wojska azyatyckiego. Pojutrze mają wychodzić *zaporozcy*, a potem *janczarowie*. Zdaje się jednak, iż pozostanie tu mała osada turecka. O *bojarach* naszych tyle tylko wiemy, iż mieli kilkakrotne wysłuchanie u *Reis-Effendego*.

NIDERLANDY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Haga dnia 4 czerwca*. We *Fryzji* zakupiono piękne bydło dla *N. Cesarza Rossyjskiego*. Sprowadzone będzie na okręty w *Amsterdamie*, i posłane do *Petersburga* razem z kilku krowami szwajcarskimi.

(z *Kor. Warsz.*) *Bruxella dnia 8 czerwca*. Gorąca tu mamy nadzwyczajną, dotychczas jednak zboża i trawa wydają się pięknie.

Na posiedzeniu izby deputowanych d. 5 b. m. reprezentant *Alphen*, rozbierając systemat pożyczania, rzekł systemat ten, niebezpieczniejszą jest bronią i więcej szkodliwem odkryciem, a niżeli wynalazek prochu.

EGIPT.

Z *Kairu, dnia 16 stycznia*. Rocznicą mianowania terażniejszego *Baszy* na *Vice-Króla Egiptu*, obchodzoną tu była najwspanialej; wypadek jednak nieprzewidziany zachmurzył nieco powszechne ukontentowanie. Nieprzezornością jednego z pijanych rzeźniców zapaloną została firanka w pałacu *Vice-Króla*, z niej zaś płomień tak się prędko rozszerzył, że się przy tém zajął i zgorzał wspaniały tron w *Parzju* robiony, 600,000 franków kosztujący.

(z *Kor. Warsz.*) *Alexandrya d. 24 kwietnia*. Od kilku dni znaydują się tu trzy fregaty tureckie, które przybyły do *baszy* w celu wzięcia wojska żadanego przeciw grekom. Za odebraniem tej wiadomości, *basza* udał się natychmiast z *Kairu* do tutejszego miasta, a przytém basza się wieść, że jest odwołany, i mianowany *baszą* *Pełonezu* i wyspy *Krety*; wiadomość ta powszechnego przestraszała stała się powodem, albowiem w takim stanie rzeczy, wszyscy chrześcianie i większa część greków, byłiby zmuszonymi opuścić natychmiast *Egipt*.

DANIJA.

Kopenhaga, dnia 4 czerwca. Królewicz szwedzki opuścił nas dnia wczorajszego zrana. Obeyrzał on wszystkie ciekawości stolicy i znaydował się na wszystkich festynach na jego cześć dawanych. Pożegnał się onegdaj z Królową, Xiażę

żętami i Xieźniczkami, wkrótce zaś przed odjazdem wszedł do Króla niezameldowawszy się, właśnie kiedy rozdawał parol; czem N. Pan przyjemnie zdziwiony dał Xieciu parol *Oskar*, a hasło *Szwecya*. Po pożegnaniu Xieże ten w królewskim pojeździe odjechał aż do *Rothschild*, a jazda towarzyszyła mu aż do *Corsoer*. Ktokolwiek się do tego Xiecia zbliżył, zdziwiony był jego głębokimi wiadomościami, i przyjemną układnością.

Dnia 8. Monarcha nasz zupełnem się już cieszy zdrowiem i codzienney używa przejażdżki konney.

W kraju naszym użalają się powszechnie na wielką suszę. Robactwo objada owocowe drzewa, a rośliny i trawa zupełnie są spalone.

PORTUGALIA.

Lisbona, dnia 9 maja. W prowincyach naszych, a nawet w stolicy, okazały się ślady spisku. Niechętni korzystając z wypadków w Brezylii, twierdzą, iż utrata osad przywiedzie Portugalię do okropney nędzy. Policya zabrała wydane w tey mierze pisma, lecz autorów ich jeszcze nie odkryła. Rząd daje pilną baczność, i wydał surowe rozkazy ich wysledzenia. Od dnia 18 do 22 kwietnia było tu zaburzenie publiczney spokojności. Pospólstwo chciało wypędzić z miasta galicyanów, którzy są bardziey używani do robot, a niżeli ludzie mieyscowi. Przywrócono nakoniec porządek i 50 wicherzycieli osadzono w więzieniu.

AMERYKA

(z Kor. Warsz.) *Maracaibo d. 15 marca.* Prezes *Libertador Bolivar* nie zrobiwszy ani jednego wystrzału wszedł zwycięzko do stolicy *Ruito*; którzy wzięcie, podbite dawnych prowincyy hiszpańskich na stałym lądzie prawie uzupełnia.

Washington, dnia 29 kwietnia. Prezes udzielił senatowi następujące oświadczenie posła hiszpańskiego przeciwko niepodległości południowych prowincyy.

Oświadczenie hiszpańskie. Don *Joaquim de Anduaga*, poseł hiszpański przy Stanach Zjednoczonych, do sekretarza Stanu spraw zewnętrznych *John Quincy Adams*.

Mości Panie! Czytałem dzisiaj w publicznych dziennikach poselstwo prezesa, projektujące uznanie insurencyjnych rządów w Ameryce hiszpańskiej. Jak wielkie było moje zadziwienie, każdy z łatwością osądzić może, kto zna postępowanie Hiszpanii względem rzeczypośpolitey Stanów Zjednoczonych, i niezliczone ofiary, jakie czyniła dla zjednania sobie jey przyjaźni. Jakoż w istocie, ktoby się mógł spodziewać, ażeby w nagrodę ustąpienia najznacniejszych prowincyy w tey półkuli, w nadgodę niepamięci za różne grabieże, których handel hiszpański od mieszkańców rzeczypośpolitey doznał, w nagrodę przywilejów nadanych waszey marynarce za tyle wielkich dowodów przyjaźni, wykonawca rzeczypośpolitey władza, czyniła wniosek, uznania prawności buntu zamorskich krain hiszpańskich? A zadziwienie to czyli się tym jeszcze nie wzmaga, gdy to mocarstwo niebezpieczny chce dać przykład, uznawania prawności buntów w prowincyach, których, że tak rzekę, matka, to jest: główna oyczyzna, nie obraziła, w prowincyach przypuszczonych do wszelkich konstytucyjnych praw i wolności, rozciągających się na wszystkich obywateli hiszpańskich.

Zastanówmy się teraz, w jakim to stanie znajduje się Ameryka hiszpańska i czyli zagraniczne rządy powinny rokosz jey uprawniać? W *Buenos-Ayres* nayokropniejsza panuje anarchia, i każdy dzień wyradza nowego despotę, który nazajutrz upada. W *Peru*, który buntowmcy zdobyli, stoją hiszpańskie hufce przed bramami stolicy. W *Chili* każdy rozsądnie myślący, przewiduje niedługą zmianę rzeczy. Na brzegach *Terra Firma* powiewają również hiszpańskie chorągwie, a dowódcy rokoszanów z własnymi zwaśnieniami są stronnikami, przekonującymi się coraz więcej, iż lepiej jest należeć do narodu wolnego, a niżeli być niewolnikami wolnych tyranów. W *Mexyku* nie ma jeszcze żadnego rządu; i skutek odezwy do hiszpanów niewiadomy. Gdzież więc są te rządy, które uznaniem być powinny, gdzież niepodległości ich ręczyciele, gdzież dowód, że te prowincye nie połączą się znowu z Hiszpanią, czego tyle mieszkańców sobie życzy, któż nakoniec daje Stanom Zjednoczonym prawo, ogłaszania prawności rokoszu, na żadney niewspartego zasadzie, a którego skutek jeszcze rozstrzygnięty nie jest? Niepotrzebniem tu widzę do przełożenia, iż gdyby stan hiszpańskiej Ameryki był takim, jak jest w wyrażeniu opisany poselstwem, gdyby istnienie rządu zapewnione i utwierdzone było, niepodobienstwo nareszcie połączenia z Hiszpanią widoczne i połudki rokoszu sprawiedliwe, wtedy europejskie mocarstwa starałyby się pierwsze pozyskać przyjaźń tyle dla widoków i korzyści handlowych ważnego kraju. Widząc jednak, że jak dalekie jest jeszcze rozwiązanie rzeczy, wierni łączącym ich z Hiszpanią związkoni, oczekują skutku i wstrzymują się ze zrzuceniem jakowey rządowi szkody, z którym w przyjaźni żyją. Z podziwieniem poglądałaby potomność, że naród, odbierający tyle ze strony Hiszpanii dowodów przyjaźni, zerwawszy wszelkie najświętsze związki, pierwszy krok nieprzyjaźni uczynił, do którejby tylko jaka odebrana wprzód obelga upoważniać go mogła.

Lubobym daley mógł jeszcze w tey nieprzyjemney okoliczności rozszerzać się, przestane jednak na tém, gdyż uczucie, jakie rzeczzone poselstwo w sercu każdego hiszpana sprawia, wiadome WPanu być musi. Z zadziwieniem zapewne Monarcha mój wiadomość tę przyymie, a ja donosząc to jemu, mam sobie przytęm za obowiązek, odwołać się od uznania przez Zjednoczone Stany rokoszu zamorskich prowincyy hiszpańskich i oświadczyć, iż ten postępek nie zmniejszy bynajmniej w niczem teraz i później prawa, jakie ma do nich Hiszpania, ani przeszkodzi, ażeby wszelkimi w mocy jey będącemi środkami prowincyy tych do swego kraju nie przyłączyła. Upraszam WPana niniejsze moje odwołanie się udzielić prezesowi. Co do mnie, cieszę się nadzieją, iż przekonawszy się o prawdziwych powodach, cofnie przedstawiony kongressowi wniosek, a przez to Monarsze memu da dowód swojej przyjaźni i sprawiedliwości.

Zostaje z wysokim szacunkiem, błagając Najwyższego, ażeby mi z nim jeszcze przez długi czas być dozwolił. *Joaquim de Anduaga*.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 13 czerwca: rubel srebrny 3 ruble kop. 87½, czerwony złoty nowy rubli 12, stary rubli 11 kopiejek 80, imperyal rubli 37 kop. 62½.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Od dnia 1go następującego miesiąca lipca zaczyna się drugie półroczne prenumeraty na Gazetę Kuryera Litewskiego, kosztuje z pocztą rubli srebrnych 7, bez pocztu rubli 4 kop. 50. Na mieyscu w Wilnie można prenumerować kwartalowie. Cena r. 2 k. 25.

Obszary	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
meteorologiczne.	dnia 14 średnia	27 cal. 9,8 lin.	+ 14,16 stopni	Północ. Zachodni	Pogoda
	dnia 15 średnia	27 — 9,53 —	+ 14,16 —	Północ. Zachodni	Pogoda
	dnia 16 godz. 5	27 — 9,3 —	+ 12, — —	Poludniowy	Pogoda

Wilno dnia 16 czerwca 1822 Roku v. s.

U w i a d o m i e n i e.

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stosownie do reskryptu rady wielkiej tegoż uniwersytetu w dniu 15 maja r. b. N. 537 wydanego, podaje do wiadomości i ogłasza po trzeci raz konkurs na posadę nauczyciela języka i literatury francuskiej, w tutejszym uniwersytecie wakującą, z obowiązkiem dawania czterech lekcji publicznych w tygodniu; konkurujący o tę posadę, winni są złożyć w kancelaryi uniwersytetu, opis swego życia, udowadniając zaświadczeniami swoje nauki i dobre obyczaje, dołączając oraz programmą, według którego każdy z nich życzy sobie dawać lekcje języka francuskiego, i jego literatury. Po złożeniu takowych dowodów współubiegający się uwiadomieni zostaną o dalszym postępowaniu konkursu. Roczna pensja do tej posady przywiązana wynosi 1500 zł. Termin do ubiegania się o wspomnianą posadę jest dzień 25 lipca r. b. 1822. Kraków dnia 31 maja 1822.

Zastępca Rektora Uniwersytetu Jag. Gittler.
Jankowski Sekretarz Uniwersytetu Jag.

P o d r a d.

1. Rząd Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, potrzebując w tym roku drzewa sosnowego na opał sążni 1000, sążni wysokości i szerokości po trzy łokcie, w jedno polano od łokcia długie, podaje do publicznej wiadomości, że w trzech terminach to jest dnia 26 i 27 czerwca t. i d. 4 lipca mea odbywać się będzie w tymże Rządzie Uniwersytetu, o godzinie 4tej po południu licytacja na dostarczenie pomienionego drzewa, życzący podjąć się dostarczenia takowego drzewa, mają jawnie się w pomienionych terminach do licytacji, a w każdym czasie znajdą w kancelaryi Uniwersytetu warunki kontraktu do przyjęcia.

podpisano: Felix Mierzejewski Sekretarz.

Sąd Exdywizorski.

1. Roku 1822 mea maja 9 dnia. Sąd Taxatorsko Exdywizorski nad majątkiem zeszłego JW. Alexandra Wazgirda Chorążego Mereckiego, pierwwo remissą Ziem twa Ptu Dziśnień. w roku 1817 february 27 dnia Alexandrą w powiecie Dziśnieńskim Mińskiej Gubernii położonym przeznaczony; a poslednie wyrokiem Mińskiego Głównego Sądu 2go Departamentu w roku 1820 mea marca 5 dnia, z dodaniem funduszów Gubernii Litewsko Wileńskiej położonych i na ten przedmiot w miejscu trzeciego urzędnika z teyże Gubernii jednego przeznaczającym, ustalony, w terminie z obwieszczenia podanego ad fundum majątku Alexandry dnia 5 maja przybywszy, i sądy swe za reasumowawszy, czyniąc i ferując pierwsze judicata sądowi exdywizorskiemu właściwe i z remissą zgodne uznał, fundusze w Gubernii Litewsko Wileńskiej pomiar uczynić, plany, dworkom, kamienicom, placom w mieście Wilnie i miasteczku Mereczu sporządzić, inwentaryę tych funduszów uczynić, a majątności Alexandry pomiar ukazać zweryfikować i inwentaryę ponowić, toż z kim akta wypadają zadeterminowawszy, komportacyą dla kredytorów Mińskiej Gubernii w kancelaryi Ziemskiej Ptu Dziśnień. Litewsko Wileńskiej w kancelaryi Ziemskiej Wileńskiej wszelkich pisma dowodów, wyswietlających pretensyą do funduszu, a na sukcessorach zeszłego Wazgirda wszelkich tranzaktów; tenże fundusz odkrywających w terminie do złożenia dnia 1 mica julii bieżącego 1822 r. z persystencyą sześćo niedzielą i wolną komunikacyą przeznaczył, wolność adeytacyi debitorów i utrzymujących fundusz tegoż Wazgirda uznał; oraz odkryć każdemu z kredytorów dozwolił i powtórny zjazd na expedyowanie aktów, i oczewistego rozstrzygnięcia konkursowej sprawy dzień 15 septembra idącego roku 1822 przeznaczył, aby więc kredytorowie i pretensorowie wszelkiego tytułu niewia-

domością nie osłaniali się, komportacyą uskutecznił i z swemi dowodami przed Sądem stawali. Ninieyszą awizacyą do Gazety Kuryera Litewskiego dla trzykrotnego ogłoszenia podając, iż jeżeliby na oznaczony termin mający swe dopominki nie jawili się i onych sądowi niepodali, tedy w takim razie ze skutkiem remissy, wieczną amisyą ogłosi, wczesne czyni ostrzeżenie.

Augustyn Klott Exdywizor prezydujący. Jerzy Zdrojewski b. Podśedek Ziem. Ptu Dziśnień. Exdyw. Fabian Modzelewski Sędzia Grodzki Troc. Exdyw. Fra. R. Lenkiewicz Ziem. Dziś i Exdywizorski Regent.

1. Oświadczenie imieniem WWJPanów Ludwika Xawerego Kapit. Woysk Pol. oraz Ignacego Lachowiczów czyni się z następnego wydarzenia i okoliczności ze stopnia zeszłego Kapitaana Lachowicza Pisarza b. porządkowej Kommissyi Wileń. osiągnąwszy oświadczający sukcesyą w celu uzyskania summy od WJPana Benedykta Sadkiewicza Porucz. Woysk Pol. zł. 8,200 oblięciem zapewnioney w Sądzie Grodz. ptu Wileń. rozwinowszy proceder pod rokiem terazniejszy meca maja i dnia 30 otrzymali Dekret oczewisty rekognoskujący summy zł. 1823 i r. s. 45 z terminem opłaty w mecu 7brze dnia 29 przy aktach Grodz. ptu Wileń. Lecz gdy oświadczających naysławniejsza wieść dochodzi, że W. Sadkiewicz w celu ukrycia swego funduszu na zamiar uformować Dekret kompromissarski, a przezeń zamiężyć należną za Dekretem satysfakcyą, co się sprzeciwia ustawom krajowym, a mianowicie konst. 1764, na przypadek zatym spełnienia jakiego bądź kolwiek kondyktu że tak z osobami do onego weysé mogącemi, jako też i W. Sadkiewiczowi proces rozwinawszy naysolenniey oświadczają. Datt 1822 mea junii 12 dnia. Ludwik Lachowicz Kapitan Woysk Polskich.

Roku 1822 junii 14 dnia, przed Sądem Grodz. Ptu Wileń. stawając obecnie Adwokat subseł. Ptu Wileń. WJP. Jan Kniażewicz takowe oświadczenie do Akt podał, przyjęliśmy. Prezydent Adam Dauksza, Józef Horodeński Sędzia. Pisarz Józef Naborowski. Józef Bohusz Regent świadczą że jest w aktach.

Roku 1822 mea junii 14 d. Ze takowe oświadczenie może bydź umieszczonym w Kuryerze Litewskim poświadczam. Józef Horodeński Sędzia Grodz. Wileń.

O s w i a d c z e n i e.

1. Nie było nigdy zamiarem opiekunów pozbawionego własney woli JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza Star. Zmudz. uciążliwości skutkiem nieograniczonych chęci i zabiegów JWW. Rajeckich dla ich Pupilla naniesionych przed Sąd Szanowney i światley Publiczności wywodzić, bo wtrakcie rozwiniętego i toczącego się procederu wykryte różnorodzone działania, granice szlachetney delikatności Obywatelskiej w pokryciu onych publiczney niewiadomością zamierzyły. kiedy jednak oba bracia JWW. Konstantyn Półkownik woysk pol. i Franciszek Marszałek Ptu Nowogródz. Rajeccy, niepoprzestając na uczynieniu poziomego oświadczenia w aktach Ziemskich Nowogrodz. one w zamiarze ubliżenia honorowi JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Jenerala Woysk Pol. pomówienia o kondykt Opieki, a osłonięcia siebie od tey opinii, jaką odgłos obustronnych sporów będący dziś w namowie sprawy na umysłach znaczney części Obywateli Prowincyi Litewskiej działał, w Gazecie Kuryera Litewskiego Nrze 68 umieszcili poważyli się, niżej więc podpisany obroną całości funduszów JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza w imieniu Opiekunów tegoż, szczególniey zaś interesem z JWW. Rajeckiem zajmujący się, na zarzuty arcy plannie zaawizowane następującą czyni odpowiedź:

Ogród zasłanych między JWW. Hrabiami Chodkiewiczami, a JWW. Rajeckimi, nazwałszy okoliczności i sporów Sądowego rozwiązania wymagających, do tak znacznej ilości zwiększony, iż je we właściwym miejscu odbyte przeszło dwięsto-arkuszowe obustronne wniesienia, zaledwo zdolne były objąć i określić; niepodobna jest pomimo najwyższą chęć w całej świetności zebrać i przedstawić, krótki więc rys onych winien zastąpić w oczach światley publiczności właściwe miejsce. Ilu-
do JWW. Rajeccy zacytowanym testamentem u JW. Jana Mikołaja Hrabiego Chodkiewicza, pomimo wyraźne onego brzmienie, jedynie dla uczynienia mocniejszego wrażenia i w pomoc swym naysprawiedliwyszemu zarzutom, JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza bydz samojednym successorem całkowitego majątku namianowali, kiedy jednakże w dalszym postępie swego oświadczenia: iż Rządzący Senat Ukazem roku 1817 dnia 28 augusta wysłzłm, i JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza wspólnie z bratem Alexandrem w prawach natury co do sukcesowania dóbr utwierdził, sami przyznali; sprzeczność więc czczego argumentowania przeciwko wyrokowi nieappellowanemu najwyższej magistratury, po upływie dopiero pięcioletniego czasu dopełnionego, tém samém została już unioczniona. Gdyby okoliczności dozwalały poszczególnie przedstawić, jakimi środkami JW. Marszałek RajECKI z possesora arędownego na zastawnika dóbr Możaykowskich i Solecznickich przesnaturalizował się, jak za pomocą posiadanego przez się niejako sekretnego filozoficznego kamienia fundusz swój śmiercią stryja za ledwo w kilkunastu tysiącach czerwonych złotych pozostawiony, w postępie lat 5ciu do kilkudziesięciu tysięcy z fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza zwiększył, jak bez wiedzy aktora i udzielenia mocy kontrakt zastawny, uzyskał i ze skutków onego dziś przeszło 50,000 czer. zł. samych pretensy grun-
towych zarosił, zapewne tak szybki i niepraktykowany prawie sposób pomnażania funduszu i rachunkowości, zajęłby ciekawość publiczną, lecz gdy JWW. Rajeccy pomimo cząstkowe zapożyczanie drobnych kwot JW. Alexandrowi Hrabie-
mu Chodkiewiczowi na summy tylko czer. złot. 40,000 i 12,420 zwrócili uwagę, i w tey nawet procedencyi o krotofilnym wynalazku przeistoczenia 4ch na czterdzieście tysięcy czer. zł. przez dodanie zerka w abrewiacy, również mogącemi interessować publiczność zamilczeli, i umocowany więc od Opieki takową okoliczność w niniejszem miejscu milczeniu oddając, o tém tylko nadmieni, iż JW. Marszałek RajECKI po uzyskaniu naysnieprawniejszym, bo kondyktowym sposobem, kontraktu zastawnego na dobra możeykowskie i solecznickie, pobierając z tychże większe jak trzydzieste od sta procenta, nie miał naysniejszej ochoty z onych ustąpienia, skoro więc nadużycia JWW. Rajeckich i kilku tym podobnych wierzcicieli wskazały nieodzowną potrzebę JW. Alexandrowi Hrabie Chodkiewiczowi, oddania całkowitego swego funduszu sposobem rozbioru na satysfakcyą wierzcicieli, JW. Franciszek RajECKI, zajęty chęcią utrzymania się przy naykorzystniejszym posiadaniu dóbr, dług swój u samojednego Alexandra miany, w naturę długu oyczystego przesnaturalizować ude-
terminował, aby pozostając w połowie przynajmniej summy na zastawie, należność swą, krociowymi pretensyami gruntowemi mógł ciągle zwiększać, i tém końcem w Rządzącym Senacie podobnie uczynił zapowiedzenie, jakoż Rządzący Senat Ukazem wyżey zacytowanym wskazując dział majątku między bracią Hrabiami Chodkiewiczami, między innemi do wykonania przepisami, summy przez Alexandra na zniesie-

nie długów oyczystych, lub też oswobodzenie dóbr ogólnych od ciężarów zaciągnięte, skoro że czytelnemi dowodami usprawiedliwione zostaną w połowie do spedy Józefa zaaplikować polecił. JW. Marszałek RajECKI niemając żadnych na wsparcie swego urojonego zaręczenia czytelnych dowodów, i z naturalnego rzeczy porządku nie mogąc stanąć przed Sądem działowym, na ten jedynie koniec utworzonym, w miasteczku Czarnobylu agitującym się, zajął się sam czynnie tworzeniem onych, i dla skuteczniejszego wdziałaniach obrótu, nowo utworzonego pretensorstwa brata swego JW. Konstantyna Półkownika woysk pol., i kawalera współ uczestnikiem i aktorem zdziałał, nayspierwszym więc zamiarem zdało się osobom nowozjednoczonym uzyskać od JW. Alexandra Hr. Chodkiewicza poświadczenie oyczystości, w tym przeto zawoździe JW. Półkownik RajECKI cerograficzny własną ręką narysował Dokument, i z onym oba bracia do miasta stołecznego Warszawy, miejsca mieszkania JW. Alexandra udali się. Ten dostojny mąż, znany osobiście całej Prowincyi Litewskiej ze swojego sposobu myślenia, otwartości, i delikatności, niemogąc zatwierdzić danego sobie do podpisania cerografu na zawarcie komplnacyi dnia 11 stycznia 1818 roku sporządzoney, ile, iż ta miała bezpośrednie zależeć od przyjęcia i zatwierdzenia JW. Karola Prozora Oboźnego Wiel. W. X. Litew. r. or. Kawaler, JW. Józefa Hr. Chodkiewicza opiekuna zgodził się, bo nie sądził aby domieszczane, wyrazy o spłacie długów Rodzicielskich nadmienające, mogły zrodzić tak szkodliwą dla brata następność, i aby osoby, wzrost tak ogromnego majątku onemu winne, mogły tak niewdzięczny knuć podstęp, powyższą komplnacya nie tylko nieprzyjętą, ale ze węgardą, jako podstępnie i z wyrażną krzywdą pupilla zdziałana przez JW. Oboźnego Prozora odrzuconą, natychmiast została, i gdy pomimo to iednak JWW. Rajeccy, wprzódy do konwencyi Grodzieńskiej oną wtrącić, a później bracie za jedyny filar w ustanowieniu oyczystości udeeterminowali się, opiekunowie JW. Józefa Hrab. Chodkiewicza z obowiązku czuwania nad całością funduszu swojego Pupilla przymuszeni zostali JW. Alexandra dla docieczenia istotnych pobudek wydania tak zabójczego dokumentu, urzędownie przed Trybunał Województwa Mazowieckiego (która jurydykcyja dla obywatela przez lat 11 w mieście stołecznym Warszawie mieszkającego i dobra Mołoycice w onym mającego była naysławniejszą) powołać. Ta dostojna krajn polskiego magistratura wyrokiem swym wskazała JW. Alexandrowi Hrabie Chodkiewiczowi przysięgę, której też nie mógł inaczej, iak tylko podług głosu sumnienia i własnego honoru uzupełnić, trudno więc dociec, z jakiego powodu potrzebni byli JWW. Rajeccy do powyższego procesu? dla czego ony z obywatelem Królestwa Polskiego w Województwie Mazowieckim znaczną swą osiadłość mającym, toczony, nazywają bydz niewłaściwie przewidzianym? oraz jakie mogą bydz środki do restrykcyi sumnienia w wykonywaniu zmówney przysięgi? które są tylko chyba samym JWW. Rajeckim potrzykroć z niepraktykowaną dotąd determinacyą na komportacyą dokumentów przysięgę ofiarującym, zapewne świadome.

Po długiey zwłoce, i nieprzyjemnem po ró-

żnych jurydykach przeyściu, Rządzący Senat Ukazem roku 1821 dnia 27bra wyszłym, dla rozpoznania pretensowstwa JWW. Rajeckich odżywił, nakoniec Sąd dzielczo-zjazdowy, gdzie JWW. Rajeccy w przyściu swoim nieokazując żadnego acz najmniejszego dowodu spłaty długu oyczystego, na zasadach ogólnych argumentów, iż Alexander miał prawo zaciągać kredyta na ogół fortuny, że były długie i ciężary oyczyste, które ich pieniędzmi musiały się zlatwić, bo żaden z wierzycieli podobnego dopominku nie czyni; oraz do powyższej komplancji z Alexandrem zawartej odwołując się, przysądzenia summy przeszło milion zł. zanoszący ze schedy JW. Józefa zażądali, opiekunowie przeto niegotowości, lecz czytelnymi dokumentami wyjaśnili, iż długie wszystkie śmiercią u JW. Starosty Zmudzkiego pozostałe, posagi córkom przeznaczone i ciężary do dóbr regulujące się nie Alexander, lecz matka onego zesła Staroscina Zmudzka, stosownie do brzmienia testamentu u JW. Starosty Zmudzkiego poznosiła, tudzież wykazawszy rejestrami kassyjnemi obrót każdej cząstkowej kwoty, u JWW. Rajeckich nie na oyczyste, lecz na własne Alexandra interessa zakredytowanej, zgoda przekonawszy naydowodniej o mylnym JWW. Rajeckich zaroszczeniu, sądząc, iż tak jasne i czytelne rzeczy wyjaśnienie, powinno trafić i do onych nawet przekonanta, w konkluzji uwolnienia od niesprawiedliwych zaroszczeń tychże domagali się, lecz gdy to, co do każdego bezstronnego, mającego aczby najsłabsze objęcie, trafiło przekonania, do samojednych tylko JWW. Rajeckich, zajętych własnymi korzyściami trafić nie miało szczęścia, i kiedy ciż samą śmiesznością i nayniestosowniejszymi zarzutami napełnioną Repliką przy swém urojeniu uporczywie obstawali, opiekunowie więc, po wywiązaniu się ze wszystkich, niestosownie do toczący się nawet sprawy wymierzonych do siebie pocisków, dla tego jedynie, aby przekonać stronę i Publiczność iż złożone uprzednio czytelne dowody zdolne są same z siebie odeprzeć zaroszczenia urojone Rajeckich, atoli onych i Urzędownie wykonaną przez JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza przed Trybunałem Województwa Mazowieckiego dnia 15 grudnia 1820 roku przysięgę złożyli.

Gdy przeto wykonana przez JW. Alexandra przysięga, nic innego w sobie nieobeymuje jak tylko to, co stosownie do zakresu Ukazu Senackiego czytelnymi dowodami zostało wykrytym i udowodnionym, a ztąd konieczność rozwinięcia procesu opiekunów z tymże usprawiedliwioną, nie mogą więc onego JWW. Rajeccy pod żadnym pozorem mianować zmównym, kiedy przeciwnie tenże zmówny JWW. Rajeckich i widoczny podstęp w domieszczeniu wyrazów oyczystości, jakowej dziś żadnym czytelnym dowodem nie są zdolni wesprzeć i wypróbować, na krzywdę i zagarnienie funduszów JW. Józefa Hrabiego Chodkiewicza wykrywa. Napróžno więc JW. Rajeccy starali się zachwiać płoną wystawą publiczną opinią, która na szali sprawiedliwości wyważona istotnym twórcą tych działań zawsze nie nayprzyjemniejszy owoc przyniesie. Stanisław Rogoski Umocowany od Opieki.

Odczytałem i wolności do druku podania dozwalam, na interessa JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. Polskich przeznaczony, Sędzia Jan Zaleski.

o Z b i e g a c h.

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wzięci za nieokazanie na piśmie świadectwa aresztanci Jan Jasiński, Ignacy Łazarewicz, Jan Fiedorczenko, i Jan Staniszewski, z których pierwsi trzej powiadali, to jest: Jasiński że jest szlachcicem z gubernii wołyńskiej ostrogskiego powiatu ze wsi Symonowa; Łazarewicz rodem z Gubernialnego miasta Kamieńca podolskiego; Fie-

dorczenko uciekł z kazańskiej fabryki prochu, lecz po uczynionem śledztwie takowe ich opowiadania rzeczywiście nie potwierdziły się i Staniszewski rodem z obwodu białostockiego, kalwaryjskiego powiatu, z okolicy Kapiwny, uznani za włóczęgów, a dla niezdadności do woyskowej służby, odesłani do Syberyi na posielenje. Przymioty pomienionych włóczęgów: Jasiński wzrostu miernego, twarzy podługowatej sucharławej, oczu karych, włosów na głowie ciemnorusych, a na wąsach i brodzie czarnych, nieco siwych, od urodzenia lat 45, nieżonaty; Łazarewicz wzrostu miernego, twarzy okrągławej czystej oczu, szarych, włosów na głowie światło rusych, nosa miernego, od urodzenia lat 16; Fiedorczenko, wzrostu średniego, twarzy podługowatej, sucharławej, oczu szarych, włosów na głowie ciemnorusych, nosa średniego, od urodzenia lat 35, i Staniszewski wzrostu dużego, twarzy podługowatej, pełnej, czystej, oczu szarych, włosów na głowie ciemnorusych, nosa małego lat 23, nieżonaty. Maja 27 dnia 1822 roku. Sekretarz F. Arcimowicz.

L i c y t a c y a.

3 Od Litewsko-Grodzieńskiego Rządu Gubernialnego, ogłasza się, iż tutejszey gubernii w mieście Brześciu-Litewskim, dom i sklep tamiecznego żyda Heszela Kacenenelpargena, który się skarbowi zadłużył w dostawie sukna 2431 r. 46½ kop. assygnacyami, naznaczone zostały z publicznych targów na sprzedaż; do kupienia których wzywają się życzący nabydź, którzy obowiązani są jawić się dla targów na terminy 11 i 12 dnia następującego miesiąca lipca do Brzeskiej Policji mieskiej, a trzeci ostateczny do tego Rządu we trzy miesiące od dnia wydrukowania, które nastąpi później w Sankt-Petersburskich lub w Moskiewskich gazetach. Dnia 2 junii 1822 roku. Ekspedytor Krupowicz.

3 Odjeżdżający do Warszawy pocztą w końcu bieżącego tygodnia własnym pojazdem, życzy mieć Towarzysza do Warszawy lub też Wrocławia, byle nie był obciążony, dla czego też i łatwość w umowie uczyniona będzie, o której można się dowiedzieć w domu WJPana Karola Szwartza na Zamkowej ulicy.

Obwieszczenie.

3. Pod Panowaniem Jego Imperatorskiej Mości.

Wypis z protokółu potocznego Decyzji Sądu Rozbiorowego na fortunę JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza Jenerała Wojsk Polskich w Prawincjach Litewskich czynności swe załatwiającego.

Roku 1822 mca czerwca dnia 3. Sąd Ekspedycyjny fortuny JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza J. W. Pol. w skutek poprzedniczej swojej rezolucji w dniu 24 marca tegoż 1822 roku wydanej i przez Gazetę Kurjera Litewskiego ogłoszonej, od dnia 25 zeszłego mca maja zajmując się stanowieniem Massy czynney mimo dzieło osobne, z JWW. Rajeckimi do ułatwienia podobnież sobie poruczone, zostają w niemyślnej pewności, i przekonaniu, iż nietylko dzieło z JWW. Rajeckimi, lecz nadto i stanowienie Massy czynney dóbr niniejszemu rozbirowi uległych przed dniem 30 teraźniejszego mca junii ostatecznie ułatwiony, kolokacją na papierze z wykazaniem jakie mianowicie dobra i folwarki na satysfakcyą wierzycieli oddane zostaną, i w jakiej summie ciż na onych pomieszczonych będą sporządził; lecz kiedy przed za skutecznieniem takich czynnościów potrzebna jest nieodbitie uprzednio ta wiadomość, w jakiej ogólnej ilości Massa długów obciążać będzie Massę

czynną w prowincjach Litewskich będącą, dla ustanowienia której, lubo wszyscy już wierzyciele, wedle objaśnienia przez plenipotentę Massy tabellą, z prawami i długami swojemi w tym Sądzie stawili się, i likwidacyą w swoich długach otrzymali, aby więc przez ten sposób dokonana Massa długów mogła być pewną i ostateczną, i aby po ustanowieniu Massy czynney w późniejszym czasie wierzyciele przyściem swoim nie mogli Massy długów zwiększać, gdy jeszcze od dnia 25 augusta zeszłego 1821 roku dopełniać się zaczęła likwidacya długów, i gdy czas gromiesięczny dostatecznym był terminem dla wszystkich generalnie wierzycieli Massy Litewskiej JW. Jenerała Chodkiewicza do stawienia się w tym Sądzie i, zjawienia swoich pretensyów i długów. Dla tego jeśli jeszcze jacy wierzyciele dotąd nie likwidujący się pozostać z swojemi pretensyami mogli, tedy tym wszystkim jako upornie niestawiającym się (prócz tylko JW. Rajeckich, którzy za rezolucyą Rządzącego Senatu osobny dla się Sąd działowy mają przeznaczony) upadek czyli amisyą zadeklarować, aby więc niniejsze postanowienie mogło być przez publiczne pisma ogłoszonem, i aby wierzyciele Massy kredalney JW. Alexandra Hrabiego Chodkiewicza dla wysłuchania ostatecznego wyroku tak względem zaszłej likwidacyi długów wierzycielskich, jako też ustanowienia Massy czynney z dóbr debitora w prowincjach Litewskich będących, niemniej dopełnienia kollakacyi, w dniu 30 teraźniejszego mca junii w tym Sądzie na gruncie miasteczka Turca w Gubernii Grodzieńskiej Powiecie Nowogródzkim czynność swą dopełniającego, stawili się mogli, plenipotentę Massy, aby niniejsze postanowienie Sądowe dla trzykrotnego ogłoszenia przez Gazetę do Redakcyi Kurjera Litewskiego podał, obowiązując. Czytano roku 1822 dnia 3 czerwca. O zgodności z protokółem sądowym poświadczamy, i wolności do druku podania dozwalamy Sędzia Jan Zaleski, Podsekretarz Jan Józef z Dobry Dobrzański.

Obwieszczenie.

3. Wypis z ciąg grodzkich Powiatu Rosieńskiego.

Roku 1822 miesiąca maja 31 dnia, przed aktami g. ódzkimi powiatu Rosieńskiego stawiając obecnie Woźny autentyk niżej wyrażającego się obwieszczenia do akt podał, rellacyą zaś urzędownie zeznał w słowach: Józef Pawłowicz b. Sędziego Ziemi Upitskiego, Stanisław Wieliczko Prezydent Grodzki Wilkomierski, Feliks Kossakowski b. Sędziego Grodzkiego kowieńskiego. Urzędnicy Gubernii Litewsko Wileńskiej Exdywizorowie niniejszemu obwieszczeniem urzędowem dajemy wiedzieć JW. WW. JPP. kredytorom oraz pretensorom do funduszu vice Marszałka Wincentego Iwanowicza stosunki mających, iż w skutek remissyynego Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu pod dniami 30 miesiąca marca 1816 roku nastalego dekretu, po ułatwieniu wszystkich wstępnych sporów i przeszkod, tak przez decyzye Sądu naszego exdywizorskiego, jako też przez Ukaz Rządu Gubernińskiego, i Głównego Sądu, niemniej po ukończeniu wymiaru ziemi na satysfakcyą wierzycieli wskazanej, Sąd exdywizorski na kontynuacyą zaczętego dzieła do majątku Goniprowa za niedziel cztery od daty podania tego obwieszczenia przybędzie; i już bez żadney zwłoki dzieło do końca doprowadzi. Zeby więc strony do wzmienionej exdywizyi wpływające, na pomieniony termin, dla ostatecznego doniesienia, i oddania sprawy w namowę pod utratą rzeczy, stawały, ostrzegamy. U tego obwieszczenia rellacya Woźnego taka: roku 1822 miesiąca maja 30 dnia Woźny świadczy iż tego obwieszczenia od WWJPP. Józefa Pawłowicza b. Sędziego Ziemi Upitskiego, Stanisława Wieliczki b. Prezydenta Grodzkiego Wilkomierskiego, Felixa Kossakowskiego b. Sędziego Grodzkiego kowieńskiego, kowieńskiego urzędnika w Gubernii Wileńskiej exdywizorów, kopie WWPanom jedną Annie Szuksciney Chorążney szawelskiej w Kor-

klanach, Drugą Franciszkowi Jazdowskiemu Sędziemu Granicznemu Szawel. w Bukotyszach, trzecią Leonowi Bitowtowi Sędziemu Granicznemu Szawelskiemu w Pogirzelciu, czwartą Kazimierzowi Francuzowiczowi Sędziemu Granicznemu Szawel. w Chwałoninach, piątą Benedyktowi Marchlewiczowi Porucznikowi wojsk polskich w Palekiach, szóstą Tomaszowi Tyszkiewiczowi Sędziemu Ziemi Rosień. w Okmianach, siódmą Michałowi Bądkiewiczowi Kapitanowi wojsk polskich w Szłompiach, wszystkim powyżej wyrażonym w powiecie Szawelskim, a ósmą WJPanu Adamowi Szukście Sędziemu Granicznemu Telszew. w Luboszewie w powiecie telszewskim, a zaś dziewiątą Alojzemu Ostrowskiemu Sędziemu Granicznemu Telszew. w Kaulokach; dziesiątą Tadeuszowi Suchodolskiemu porucznikowi wojsk polskich w Jawniszach, jedynastą Franciszkowi Baykowskiemu Porucznikowi wojsk polskich w Goniprowie, dwanaście Stanisławowi Zyckiemu Adwokatom Rosień. w Rosieniach, trzynastą Karolowi Marcinowskiemu Sędziemu Granicznemu Rosień. w Pluszczach, czternastą Jerzemu Rabcewiczowi Komor. w Krozach, wszystkim powyżej wypisanym w Pcie Rosień. i dalszym kredytorom, oraz JW. Wincentemu Iwanowiczowi Vice Marszałkowi b. Rosień. w Goniprowie w Pcie Rosień. debitorowi podalem, niemniej zaś strony do exdywizyi funduszu v. Marszałka Rosień, Wincentego Iwanowicza wpływające za niedziel cztery od daty niniejszego do ostatecznego doniesienia i oddania sprawy do namowy w majątku Goniprowie w pcie Rosień. stawały o znaytnielem. U tej rellacyi podpis Woźnego tak się wyraża. Kajetan Sidorowicz Woźny Ptu Rosień. które obwieszczenie wespół z rellacyą jest w ciąg Grodzki Ptu Rosień. zapisane, z onych i ten wypis pod urzędową tegoż Sądu pieczęcią stronie rekwirującej wydane. Zgodno z ciągami świadcze.

Wincenty Dowiatł Grodz. Rosień. Regent.

Roku 1822 mca czerwca 2 dnia Takowe obwieszczenie zamieścić w Kurjerze Litewskim dozwala się. Poświadczam Prezydent Ziemi Ptu Rosień. Jan Kalinowski.

3. Departament czasowy Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego na utrzymanie swojego sądownictwa Kancellaryi, jako też na opał, światło, lak, papier i dalsze potoczne wydatki, mając jedyny fundusz, w kopach wedle praw Litewskich, od stron w onym rozprawiających się, Najwyższym Imiennym Ukazem roku 1806 miesiąca oktobra 25 dnia przeznaczony, gdy w opłacie takowych kop. od wielu stron i stawiających plenipotentów doświadcza ciąglej nieakuratności, i gdy on plenipotenci pozwani o zwrot należnych lukrow niepojednokrotnie wzdać się dopuściwszy nadulimarnie zostali zkonwinkowani, a pomimo to gdy jedni od roku jeszcze 1819, drudzy za czas późniejszy dotąd remanentów nie wnoszą, a pomnożone czynności tego Sądu Kancellaryi w tłumaczeniu na język Rosyjski dzieł stron ubogich kosztem Sądu (co po innych Departamentach odbywa się przez skarbowego translatora) w przygotowaniu ekstraktów, i przesyłaniu do Rządzącego Senatu, wymagają powiększenia liczby kancellaryjskich oficyalistów, i przyjęcia na ten przedmiot osobnych Translatorów, na co znaczny fundusz nieuchronnie jest potrzebny. Postanowił dla dogodności Obywateli, którzy przez tak długi czas ani sami ani ich plenipotenci kop dotąd nieopłacili, do dnia 15. julii idącego 1822 roku wstrzymać się jeszcze z użyciem środków, jakie w tym względzie prawa Litewskie wskazują, a zawiadomić (zawiadamiają się) przez niniejszą publikatę wszyscy za remanentowani, aby w przeciągu tego czasu kopy podług ustaw od ich przynależne pod kwit sukolletora tego Departamentu WJP. Kalixa Rossochackiego opłacić postarali się. Roku 1822 miesiąca junii 5 dnia. Jan Rossochacki w mieyscu Prezydenta. Sekretarz Wacław Klukowski.